

PORTRÉTY

KŘESŤAN PLNÝ ŽIVOTA

Otec Silvestr M. Braito OP byl pro naši církev podobným darem Itálie jako jeho současník Romano Guardini pro německé katolíky. Oba přinesli do chladného prostředí střední Evropy něco jižního tepla a v ustálených církevních formách osobitě probouzeli život. Jinak se Braito jemnému mysliteli Guardinimu nepodobal, spíše korpulentnímu a živému francouzskému spolubratru z římského Angelika, Garrigou–Lagrangeovi. Přirozená bezprostřednost a agilnost mu pomáhala rozhýbat vody českého katolicismu do té míry, že se brzy stal středem duchovní obnovy a katolického kulturního dění.

Do života vstoupil 14. 6. 1898 v bulharském Ruščuku jako nemanželský syn Vídeňanky italského původu Klementiny di Braito. Malého Josefa se ujala česká žena, takže vyrůstal u Merhautových v Uhříněvsi. Když početné rodině umřel otec, přišel hoch do sirotčince sester dominikánek v Praze v Černé ulici. Dominikánský hábit oblékl 1915 na svátek sv. Silvestra, jehož jméno přijal jako řeholní. Filozofii a teologii vystudoval v Římě a v Saulchoir (Belgie). Po vzoru francouzské dominikánské revue založil revui pro duchovní život Na hlubinu (1926–1948). Po získání doktorátu 1930 se stal profesorem teologického učiliště OP v Olomouci. Před Velikonocemi 1950 byl zatčen a dva týdny poté v prvním veřejném církevním procesu s řeholníky odsouzen na 15 let. Větší část trestu odpykal v Leopoldově, než byl v květnu 1960 v rámci velké amnestie politických vězňů propuštěn. Zemřel v Praze 25. 9. 1962, pohřben v Olomouci.

Jeho vitalita začala brzy rozvracet zbožnou představu kněze důstojně reprezentujícího Boží velebnost. On otvíral oči především pro Boží lásku a propagoval radostné křesťanství. Byla to radost z Boha, z hloubky meditace, nedušená a neskrývaná. Plašila zbývající stíny austrokatolického církevního provozu, takže mladí lidé pocítili puls živé víry a mladé církve, které má mnoho vzácného k rozdávání okolo sebe.

Hlubina se stala rázem elitní katolickou revuí. Publikovali v ní nejlepší autoři, ze starších např. profesori Hejčl, Vašek, Vašica, řeholníci Soukup OP, Habáň OP, Schaller OSB, Urban OFM, Ovečka SJ, literáti a publicisti Deml, Durych, Pecka, Vrátný, Fuchs, Hynek, Papica, O. A. Tichý, B. Dlouhá – co jméno, to dílo, a bylo jich v té meziválečné době ještě více. Později začaly vycházet Výhledy s širším kulturním zaměřením. Přibyly knižní publikace pod titulem Dominikánská edice Krystal; stačila vydat za dvě desítky let kolem 100 titulů. Mezi nimi byly imponující překlady celé Summy sv. Tomáše Akvinského a všech mystických spisů sv. Jana od Kříže. Sám byl literárně činný hlavně ve své revui. Z osmi knih zapůsobila Církev novou ekleziologií a Svatý Filip Neri na mládež.

Psané slovo vyvolalo touhu po živém slově. O přednášky Vyššího náboženského kursu rostl zájem a tak se konaly v řadě měst. K tomu exercicie, účast na studentských táborech, duchovní vedení a porady, smíření celé řady ztroskotaných kněží s církví atd. Vydatně mu pomáhali spolubratři dominikáni, zvláště neocenitelný „druhý muž“ otec Reginald Dacík (n. 1907), který pečlivě dotahoval, na co rozevlátý Silvestr neměl

buňky; napsal množství knih, nejcennější Prameny duchovního života. Po válce mladší Ondřej Petřů (1915–1970), dokud 1948 neodešel do Říma, kde přednášel na Angeliku a pro nás pořídil svěží překlad Nového zákona.

Týden před smrtí napsal otec Silvestr: „Žiji už vlastně ‚tam‘ a těším se, až uvidím Jeho a v NĚm všechno, až klesnu do propasti lásky, kterou jsem hledal celý život pro sebe i pro druhé.“

Quis

TEOLOGIE INTELEKTU A SRDCE

ThDr. Josef Zvěřina prožil do svých 70 let tak pestrý život, jako leckterý dobrodruh. Ve skutečnosti jsou všechny ty změny jen důsledkem jeho vnitřní stálosti, věrnosti vlastní linii a přijatému poslání. Zůstal českým knězem a katolickým teologem, ať se kolem cokoli převracelo. V normálních okolnostech by měl za sebou úctyhodné odborné dílo, zhodnocené řadou čestných doktorátů, pokud by – jak se to už hodně brzy zdálo pravděpodobné – na jeho hlavu nesestoupila mitra a na ramena purpur. On naštěstí pokládá za normální všechny okolnosti, do kterých ho postaví Prozřetelnost, takže bez ohlížení a sebelitování žije naplno pro „tu a teď“.

Snad se ani nesluší psát o člověku, který to dotáhl právě jen na „smetiště dějin“? Ledaže, jak to vyslovil jeho přítel bibliista H. Schürmann, v Božím království je „kariéra dolů“ ta nejpravější. Obtíž je jinde: on ještě žije, ačkoli noviny odmítly sdělit veřejnosti byť jen v osobních zprávách, že se dožil sedmdesátky. O živých se mluví v této době, z různých důvodů, poněkud nesnadno. Tím více, že je v tomto „velebším kmetovi“ mladistvého elánu tak na polovic jeho let. Takže jen něco málo, k povzbuzení a děkování.

Narodil se 3. 5. 1913 na Třebíčsku (Střítěž). Přes rodiče je napojen na českou i moravskou větev národa. Maturita na Arcibiskupském gymnáziu v Praze Bubenči 1932, pak šest let filozofie a teologie na Lateránském ateneu v Římě. 1938 – 1945 kaplanská místa, naposled v Praze u sv. Mikuláše. První seznámení s mocí: 13 měsíců internace (Zásmuky 1942 – 1943) pro „protiněmecký postoj“. 1945 – 1950 asistentem prof. Cibulky pro křesťanskou archeologii a dějiny umění, 1946 – 1947 studijní pobyt v Paříži. 1948 doktorát teologie na Karlově univerzitě, disertace o freskách v Tavant vzbudila odbornou pozornost (předchozí disertaci o marxismu se fakulta bála přijmout). Současně duchovní služba vysokoškolákům v Praze. 1950 – 1951, po zrušení všech dosavadních teologických učilišť — na novou státní fakultu, s třemi učiteli marxismu, odmítl vstoupit – do vojenské uniformy s lopatou, opět na 13 měsíců. 1952 zatčen a odsouzen na 22 roky. Propuštěn podmíněčně 1965, po 13 letech a 11 měsících. Různá manuální zaměstnání. Duben 1969 – říjen 1970 odborným asistentem na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích. Poslán na faru v Praskolesích, 1975 donucen jít do důchodu.

V období přechodného uvolnění se mnohostranně nasadil do práce, hlavně jako redaktor teologického časopisu Via (jaro 1968 – léto 1970). 1977 vstup do Charty. Řada úvah a stanovisek šířených samizdatem, jejich soubor vyšel později v cizině

italsky, německy a česky s titulem Odvaha být církví. Má za hranicemi významné přátele, doma ho zná a ctí množství lidí. Tento mravní kredit chápe jako závazek nemlčet k některým jevům, s občanskou odvahou a křesťanskou láskou (srov. jeho stať Nežít v nenávisti). Angažovaný křesťan, připravený (Wolkrovými slovy) „srdce k boji vytasit“ za spravedlnost, a to nejen pro církev.

Ale kde je teolog Zvěřina? Celý je prostoupen živou teologií. Intelekt v něm neutlačuje srdce, nýbrž mu slouží. Ačkoli mu nikdy nebylo dopřáno přednášet na fakultě systematickou teologii, stále ji sledoval a meditoval, ale i tvaroval pro sebe i pro jiné, až mu dozněla do „nové cesty teologie“ s dominantou lásky.

Tyto Texty necht' jsou mu pozdravem, díkem a přáním.

Quis